

PROSINEC 2023**VÝSTAVY****POKRAČUJÍCÍ VÝSTAVY****Sladké mámení**

V měsíci prosinci pokračuje výstava Sladké mámení, jejímž společným jmenovatelem je cukr. První část výstavy představuje proces od výsevu semínka řepy na poli, přes sklizeň, zpracování v cukrovaru, až po bílou kostku na našem stole. Druhá část prezentuje mnoho desítek rodinných receptů na pečení cukroví a také zde mají návštěvníci možnost usednout v retro kuchyni a pročíst kuchařské knihy. Na výstavě jsou mimo jiné návody na výrobu sirobu (sirupu z cukrové řepy) a vánočního cinzana. Ti, kteří do muzea zavítají v úterý 19. prosince odpoledne, budou moci sirob i cinzano ochutnat.

**Sladké mámení; do 18. 2. 2024;
Šemberův dům; A. V. Šembery
125**

Stálá expozice

Na sklonku roku 2021 otevřelo Regionální muzeum ve Vysokém Mýtě stálou expozici s názvem Vysoké Mýto světové.

Expozice je věnována bohaté vysokomýtské historii od založení města až po pohnuté události 20. století. V jednotlivých historických zastaveních je také kladen důraz na to, jak naše město v průběhu věků dokázalo zasáhnout do světových dějin a naopak, jak se světové dějiny dokázaly vepsat do osudů obyvatel města nad řekou Loučnou.

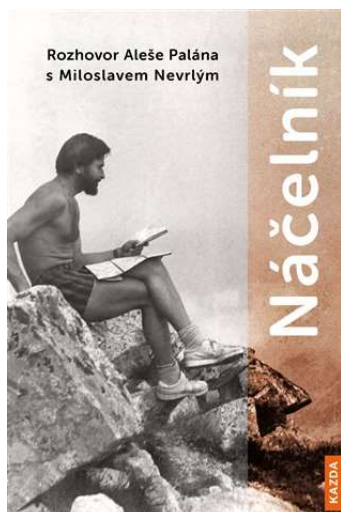
Dvorana slávy českých karosářů

Šestice unikátních automobilů, které vznikly v proslulých prvorepublikových karosárnách, je součástí výstavy s názvem Dvorana slávy českých karosářů.

Tato výstava se během letní návštěvnické sezony stala hitem i díky přítomnosti jedinečného automobilového speciálu, kterým je automobil značky Horch s karosérií od firmy Lepil. Vůz, který není běžně návštěvnický přístupný, dlouhodobě zapůjčil Sbor dobrovolných hasičů Brno – Komín.

Výstava DVORANA SLÁVY ČESKÝCH KAROSÁŘŮ, do 30. 9. 2025, Muzeum českého karosářství, Náměstí Přemysla Otakara II.

AKCE PRO VEŘEJNOST

Beseda s Alešem Palánem

Regionální muzeum ve Vysokém Mýtě srdečně zve na besedu se spisovatelem, novinářem, publicistou, ale také signatářem Charty 77, kopáčem a nočním hlídačem Alešem Palánem.

Čerstvým titulem Aleše Palána je kniha Náčelník. Rozhovory s RNDR Miloslavem Nevrlým - dlouholetým pracovníkem muzea v Liberci, přírodovědcem, turistou, skautem, trempem a také jedním z oceněných v rámci letošního slavnostního předávání státních vyznamenání prezidentem republiky.

Povídat si budeme i o starších knihách z pera Aleše Palána: Raději zešílet v divočině, Nevidím ani tmou, Robinsoni a donkichoti, Jako v nebi, jenže jinak, Kdo chodí tmami.

Pondělí 4. 12. od 17.00, Šemberův dům, BESEDA S ALEŠEM PALÁNEM

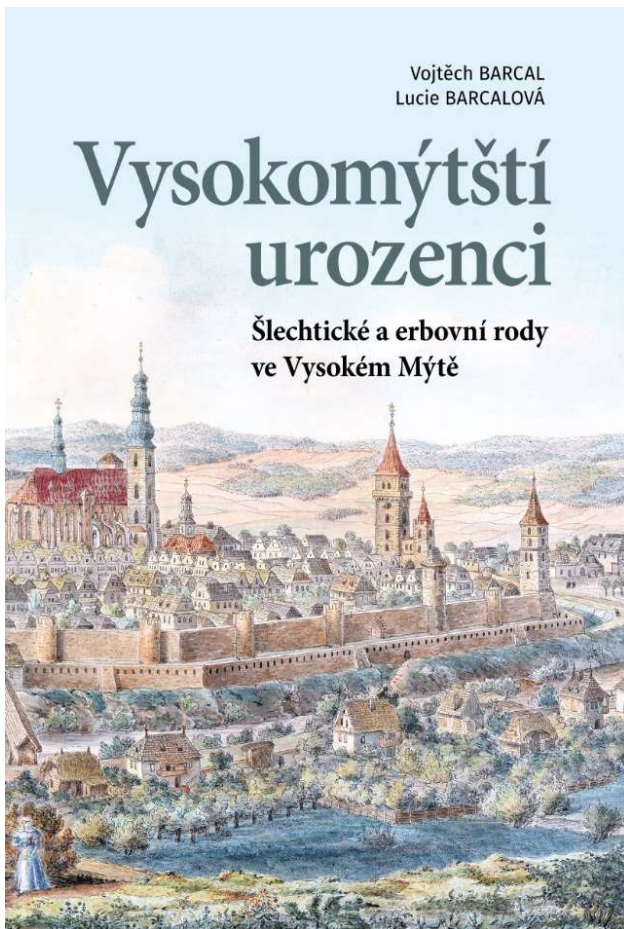
Vysokomýtský Muzejní postilior

Výstavy | Akce | Doprovodné akce | Novinky z muzea

Vysokomýtští urozenci

Regionální muzeum vydalo novou knihu Vysokomýtští urozenci, která nese vysvětlující podtitul *Šlechtické a erbovní rody ve Vysokém Mýtě*.

Se šlechtickými rody se nejčastěji setkáváme na hradech, zámcích a vrchnostenských městech náležejících k jejich panstvím. Stopy šlechticů ale nalézáme i v městech královských, kde často vlastnili různý nemovitý majetek, včetně měšťanských domů. Ovšem nejen šlechtici se honosili erbem – za určitých podmínek jej mohli získat i měšťané patřící k elitním vrstvám městské společnosti. Královské věnné město Vysoké Mýto v tomto směru nebylo výjimkou. O tom nás přesvědčí kniha o 112 stranách, která představuje 33 šlechtických a erbovních rodin, jejichž působení je spojeno s naším městem. Publikace je opatřena bohatým obrazovým doprovodem – kromě fotografií sídel a hmotných pozůstatků po těchto rodinách nechybí ani rodové erby, které byly pro účely této knihy jednotně graficky zpracovány. Některé z těchto erbů byly při výzkumu znovuobjeveny a čtenáři je tak budou mít možnost spatřit vůbec poprvé. Knihu představí její autoři Lucie a Vojtěch Barcalovi v úterý 12. prosince v přednáškové místnosti muzea.

Úterý 12. 12. od 17:30, Šemberův dům,
představení knihy **VYSOKOMÝTŠTÍ
UROZENCI**

Vánoční koncert souboru Schola Gregoriana

Závěr roku je v programu Regionálního muzea ve Vysokém Mýtě tradičně spjat s vánočním koncertem v kostele sv. Mikuláše ve Vraclavi.

Nejinak tomu bude i letos. Pro návštěvníky je připravena skutečná hudební lahůdka v podobě vystoupení pěveckého souboru Schola Gregoriana Pragensis pod vedením Davida Ebena. Koncert uváděný s názvem Adventus Domini je koncipován jako adventní mariánská mše v českých kancionálech 15.- 16. století. Schola Gregoriana Pragensis byla založena Davidem Ebenem v roce 1987. Soubor se řadí mezi přední světové interprety středověké duchovní hudby. Posluchači i

odborná kritika oceňují na nahrávkách a koncertních projektech dramaturgickou nápaditost a muzikální interpretaci, se kterou soubor zpřístupňuje repertoár ležící u samých kořenů evropské hudební kultury.

Sobota 23. 12. v 16.00

Kostel sv. Mikuláše ve Vraclavi

ADVENTUS DOMINI

Vánoční koncert souboru Schola Gregoriana Pragensis

Vstupné 150,- Kč

Odjezd autobusu z V. Mýta v 15:30 od Šemberova divadla (zdarma)

Muzeum o Vánocích naděluje

Stejně jako kdysi ve firmě Sodomka bude i letos v Muzeu českého karosářství stylově ozdobený vánoční stromek s dárky.

Vysokomýtské muzeum zve v úterý 26. prosince k návštěvě svých expozičních prostor jak v Šemberově domě, tak i v Muzeu českého karosářství. A protože jsou Vánoce, bude do všech objektů platit jednotné vstupné a to pouhých 20,- Kč. Některé vstupenky budou navíc výherní. Jejich majitelé si tak například odnesou knihu Chrám sv. Vavřince, novou vystřihovánku automobilu Aero 50 Dynamik nebo celoroční rodinnou vstupenku do muzea. Vstup do muzea českého karosářství bude v tento den z ulice A. V. Šembery.

Otvírací doba muzea o svátcích

24. 12. a 25. 12. zavřeno

26. 12. otevřeno

31. 12. a 1. 1. zavřeno

Smutkův betlém zpřístupněn

roce 1965. Vedle 27 postav zde najdeme i 61 ovcí, 4 velbloudy a 1 psa.

I v letošním roce se opět v prosinci (od 3. – 31. 12.) dočasně zpřístupní veřejnosti Smutkův betlém.

Betlém o rozměrech 130 x 140 cm je dílem rodiny vysokomýtského jircháře Smutka. Vznikl v 1. polovině 19. století technikou tzv. kašírování (lepení a tvarování z papírových kousků). V roce 1914 proběhla jeho oprava, pro kterou byly mimo jiné použity kulisy z loutkového divadla. Do vysokomýtského muzea byl získán v

NOVINKY A ZAJÍMAVOSTI Z MUZEA

Nové muzejní přírůstky v roce 2023

Během roku 2023 přibyly do sbírek Regionálního muzea ve Vysokém Mýtě opět stovky předmětů. Největší početní zastoupení mají tradičně fotografie, archeologie a knihovna.

K nejzajímavějším akvizicím patří získání unikátního souboru téměř tisíce skleněných negativů vysokomýtské rodiny Merglových z období první třetiny 20. století. Dále muzeum do svého fondu zařadilo třeba kluzák VT-116 Orlík

zhotovený v Orličanu nebo obytný přívěs typu SW 1 „Racek“ vyrobený v Karose v roce 1969.

Už zase tikají

Dost často informujeme o opravách či restaurování velké techniky z našich sbírek. Neznamená to ovšem, že zapomínáme na jiné předměty. Důkazem toho je náročné restaurování dvou stolních hodin v letošním roce. Konkrétně se jedná o empírové sloupkové hodiny z černého dřeva, mramoru a perleti od vysokomýtského výrobce Jana Andrlého, a plechové hodiny ve tvaru mužské figury. Přístrojům věnoval péči hodinář a restaurátor Daniel Fliega z Havířova. První jmenované hodiny pocházejí z první poloviny 19. století. Při restaurování byl kompletně opraven a zprovozněn hodinový stroj, oprava ale zahrnovala i ošetření korpusu. Hodiny byly doplněny chybějícími součástkami, například kyvadlem a natahovacím klíčem, ale doplněny byly rovněž výzdobné prvky korpusu. Hodiny byly zbaveny nečistot a koroze kovových částí.

Druhé hodiny pocházejí rovněž z 19. století a jsou pravděpodobně balkánské provenience. Mají tvar stojící mužské figury, jejich korpus je plechový. Figura představuje muže v tureckém šatu, snad uniformě. Na hlavě má fez, u pasu šavli, na prsou vyznamenání. Číselník je umístěný v místě břicha figury. Hodinový strojek se nachází v zádech postavy. Oči postavy jsou pohyblivé. Pohybují se ze strany na stranu podle kmitů kyvadla. Hodiny byly při restaurování zprovozněny a celkově ošetřeny.

I v roce 2024 bude pokračovat restaurování vybraných předmětů z podsbírký chronometry se zaměřením na výrobky od vysokomýtských hodinářů Jana Andrleho a Karla Píchy.

Po desetiletích uspořádán archivní fond Rodina Šemberova

Archivní fond Rodina Šemberova se řadí k nejstarším fondům našeho muzejního archivu a patří tak k jeho základům. Vznikl sebráním písemností z pozůstalosti rodiny profesora Aloise Vojtěcha Šembery. I přesto, že se jedná o jeden z našich předních archivních souborů, až do letošního roku nebyl patřičně uspořádán a neměl kompletní inventář. Předchozí generace archivářů totiž uspořádaly jen to nejcennější a nejzajímavější jako je například korespondence profesora Šembery s významnými osobnostmi národního obrození. Nyní došlo ke komplexnímu zpracování písemností ve fondu a vyhotovení inventáře. Rozsah archivního souboru činí více než 13 běžných metrů a dohromady se jedná o 60 kرتونů. Počet inventárních čísel dosahuje hodnoty vyšší než 4 tisíce.

Hala pro velkou techniku: téměř hotovo!

V minulých číslech Postilionu jsme Vás informovali o stavebních činnostech na revitalizaci areálu bývalé zemědělské školy v ulici Kpt. Poplera. Čilý pracovní ruch neustal a hala pro velkou muzejní techniku je téměř hotova. Osazují se poslední vjezdová vrata a zbývá dokončit montáž vnitřních plechových podhledů. A pak stěhování....

ČTENÍ PRO DLOUHÉ ZIMNÍ VEČERY

Neznámé vyobrazení Smiřic od Josefa Šembery

Mezi nejcennější umělecká díla ve sbírce našeho muzea patří také soubor téměř dvou set kreseb z autorství kreslíře a vedutisty Josefa Šembery. V příštím roce si formou výstavy připomeneme 230. výročí narození tohoto vedutisty. Narodil se 23. dubna 1794 ve Vysokém Mýtě. Byl starším bratrem Aloise Vojtěcha Šembery.

V roce 1833 vytvořil Šembera soubor vedut slavobrán na počest rakouského císaře Františka I. a jeho ženy Karolíny Augusty Bavorské při jejich cestě po českých zemích. Autor zdokumentoval dvojici bran

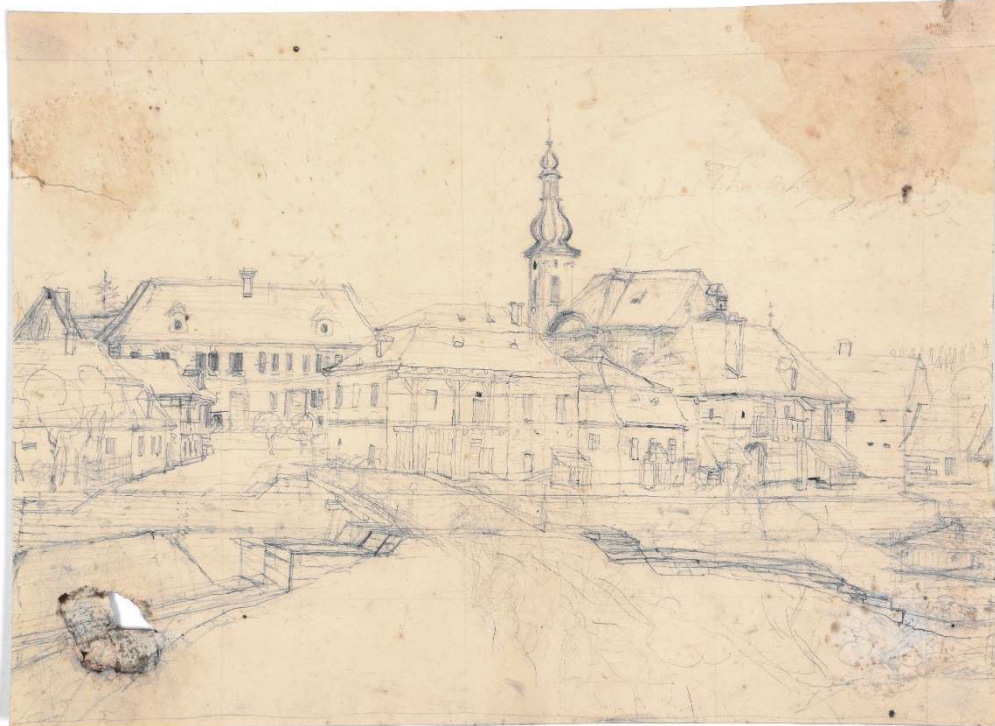

Muzejní postilior

Výstavy | Akce | Doprovodné akce | Novinky z muzea

ve Vysokém Mýtě, dále tu u Mnichova Hradiště, v Mladé Boleslavi, v Kosmonosech, a též u Smiřic. A velmi pravděpodobně právě v době, kdy se Šembera pohyboval v okolí Smiřic, pořídil kresbu tohoto městečka severně od Hradce Králové. Kresbu však nijak nepopsal, takže v naší muzejní evidenci se dlouho uvádělo, že se jedná o Poličku, kde autor pobýval a na svých kresbách toto město nejednou zachytil. Tuto kresbu daroval muzeu technický učitel na místní reálce a pozdější ředitel chlapecké a později též dívčí měšťanské školy Antonín Hüttl.

V poslední době jsme v rámci příprav chystané výstavy prováděli rekatalogizaci Šemberových děl ve sbírce muzea a ověřovali správnost popisů na evidenčních kartách. Snažili jsme se rovněž ztotožnit pohledy na jednotlivé lokality se současným stavem. U kresby tužkou s popisem v evidenci, že se jedná o Poličku se ukázalo, že kresbu nelze s tímto východočeským městem ztotožnit. Přímo na kresbě se žádný popisek nenachází. Najdeme na ní jen nečitelné poznámky kreslíře. Předchozí kurátoři si pravděpodobně nevěděli rady, do jaké lokality kresbu zařadit, a tak na základě známého tvaru věže někdejšího tamního kostela sv. Jakuba usoudili, že by se mohlo jednat o Poličku. Tento předpoklad se však nyní ukázal jako chybný. Jako vodítko k nalezení skutečné lokality posloužila charakteristická věž a tvar střechy navazující církevní stavby. Po krátkém pátrání se ukázalo, že tyto znaky jasně odpovídají smiřické zámecké kapli. Ta vystupuje nad přilehlou zástavbu v popředí. Vlevo od kaple se v průhledu ulice rýsuje zámek, respektive jeho severní křídlo se dvěma vikýři ve střeše, jaké vidíme i na vedutě od J. A. Venuta.

Výstavy | Akce | Doprovodné akce | Novinky z muzea

Výše zmíněná veduta od J. A. Venuta, pocházející z roku 1823, byla dosud jediná známá veduta Smiřic, která zachycovala celkový pohled na město. Naše kresba od Josefa Šembery, která je pravděpodobně jen o deset let mladší, tak doplňuje poznání podoby města v první polovině 19. století, tedy v období před vznikem prvních fotografií. I když se jedná jen o hrubou kresbu, má pro Smiřice výjimečnou dokumentační hodnotu.

Vánoce starých Mejt'áků

Alois Vojtěch Šembera vydal v roce 1845 svoji jedinečnou knihu o Vysokém Mýtě. V ní všestranně posoudil život města z různých hledisek, a to nejen jeho zevnější tvář, stavební vývoj a stěžejní události městských dějin, ale i prostředí, v němž lidé žili, jejich zvyky, nářečí, kroj ve městě i okolí, společenský život.

I díky tomu se dnes můžeme dozvědět, jaké obyčeje drželi naši předci v první polovině 19. století. Velkou pozornost věnoval Šembera velikonočním zvykům. Kupodivu k Vánocům uvedl jedinou poznámku:

„Koleda vánoční čili obcházení duchovního s učiteli a kostelníky po domích a psání s. třech Králůw na dveře slawila se ještě před nedlouhým časem, nyní však již téměř zcela přestala, obmezujíc se jediné na obchoz dítek žebrawých na s. Štěpána, kteréž, opatřené jsouce žilkami, hospodyně o dárek vánoční prosejí, zpíwající známou píseň:“

Koleda, koleda Štěpáne!
Co to vezeš we žbáně?
Wezu, wezu koledu,
Upad jsem s ní na ledu,
Psi se na mne sběhli,
Koledu mi snědli,
Prosím Wás, dejte mně jinou.

Já jsem malý koledníček,
Přišel jsem k Wám pro trojníček,
Trojníček mně dejte,
Jen se mně nesmějte:
Budete-li se mně smáti,
Musíte mně krejcar dáti.
Šak já s wozem nejedu,
Co mně dáte, to wemu,
Nedáte-li voříšek,
Wyslíknu wám kožíšek.

Vysokomýtský

Muzejní postilion

12 / 2023

Výstavy | Akce | Doprovodné akce | Novinky z muzea

VESELÉ VÁNOCE A ŠŤASTNÝ NOVÝ ROK PŘEJÍ ZAMĚSTNANCI REGIONÁLNÍHO MUZEA VE VYSOKÉM MÝTĚ

Nabízíme

- | Archeologické služby
- | Knihovni a badatelské služby
- | Komentované prohlídky expozic
- | Komentované prohlídky města
- | Workshopy pro školy i širokou veřejnost

www.muzeum-myto.cz

tel.: sekretariát 465 461 950, pokladna 465 461 952

Šemberův dům

krátkodobé výstavy, stálá expozice Vysoké Mýto světové, expozice Stratílek
A.V. Šembery čp. 125. Otevřeno: úterý - neděle 9 - 12 a 13 - 17 hodin

Muzeum českého karosářství

Náměstí Přemysla Otakara II., čp. 96. Otevřeno: pondělí - neděle 9 - 17 hodin

Barokní areál ve Vraclavi

Vraclav čp. 5. Otevřeno červen, září o víkendech;
červenec, srpen úterý - neděle 9 - 12 a 13 - 17 hodin.

Organizace zřízená
Pardubickým krajem